

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 30898/2023
26.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца „SIMKOP – YU“ д.о.о. Чачак, чији је пуномоћник Драгана Јанковић, адвокат из ... , против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво Републике Србије, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2595/23 од 20.09.2023. године, у седници одржаној 26.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2595/23 од 20.09.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку П 15/23 од 01.06.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року учињене у поступку наплате потраживања који се сада води као стечајни поступак пред Привредним судом у Краљеву под пословним бројем Ст 31/16 плати износ утврђен закључком Привредног суда у Краљеву Ст 31/16 од 05.12.2017. године и то 8.985.410,50 динара умањен за износ који је по том основу евентуално исплаћен тужиоцу са законском затезном каматом од 01.09.2022. године као дана пресуђења до исплате на терет буџетских средстава Републике Србије и опредељен за рад Привредног суда у Краљеву од којих се изузимају расходи за запослене и текуће одржавање објекта и опреме. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка плати 120.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2595/23 од 20.09.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, обијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Трговинског суда у Чачку Ив 1147/08 од 09.09.2008. године, усвојен је предлог за извршење тужиоца као извршног повериоца против извршног дужника „Магнохром“ д.о.о. Краљево на основу веродостојне исправе и извршни дужник обавезан да извршном повериоцу плати 7.393.554,72 динара са одређеном законском затезном каматом, које у том поступку није наплаћено. Пошто је над извршним дужником отворен поступак стечаја решењем Привредног суда у Краљеву пословни број Ст 31/16 од 16.09.2016. године, наведено потраживање признато је делимично закључком Привредног суда у Краљеву Ст 31/16 од 05.12.2017. године и то необезбеђено (трећи исплатни ред) за главни дуг од 3.710.662,54 динара, камату од 5.059.471,65 динара и трошкове од 215.335,54 динара односно укупно 8.985.410,50 динара, док је износ од 1.943.833,42 динара на име главног дуга и камате оспорен а поверилац није иницирао парницу. Стечајни поступак је и даље у току, а утужено потраживање још није наплаћено. Тужилац је 24.08.2020. године поднео Привредном суду у Краљеву приговор ради убрзања стечајног поступка у предмету тог суда Ст 31/16 који је усвојен решењем Привредног суда у Краљеву пословни број Р4 Ст 1498/20 од 23.10.2020. године.

Потраживање тужиоца потиче из периода након раскида уговора о продаји друштвеног капитала „Магнохром“ ДП у реструктурирању, а након чега је у складу са Одлуком агенције за приватизацију РС 100% укупно регистрованог друштвеног капитала тог предузећа пренето Акцијском фонду ради управљања субјектом приватизације до продаје капитала субјекта приватизације. Стечајни поступак над „Магнохром“ д.о.о. Краљево“ као ПД са претежно друштвеним капиталом отворен је 16.09.2016. године и за стечајног управника именована је Агенција за приватизацију, а потом и Агенција за лиценцирање стечајних управника. Држава је након раскида уговора о продаји повратила друштвени капитал који је најпре пренет Акцијском фонду, потом Агенцији за приватизацију а потом Регистру акција и удела којм управља Министарство привреде РС.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су правилном применом материјалног права одбили тужбени захтев, уз основан закључак да само утврђење повреде права на суђење у разумном року у стечајном поступку не доводи до остваривања права на накнаду материјалне штете. По оцени нижестепених судова, код утврђене повреде права на суђење у разумном року, за постојање одговорности тужене, тужилац био дужан да докаже постојање узрочнопоследичне везе између утврђене повреде права на суђење у разумном року и ненаплативости потраживања, те да је

искључиви разлог немогућности наплате потраживања поступање суда, а што је у конкретном случају изостало.

Ревизија неосновано побија правилност примене материјалног права.

Чланом 58. Устава Републике Србије прописано је право на мирно уживање имовине. Чланом 1. Протокола 1. уз Конвенцију о заштити људских права и основних слобода гарантовано је право сваком физичком и правном лицу на неометано уживање своје имовине и прописано да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Чланом 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Ставом 2. овог члана прописано је да поред одредаба Закона којим се уређују облигациони односи, суд примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року (члан 4) а ставом три да одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Према члану 172. став 1. Закона о облигационим односима правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Закључком усвојеним на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда Спп 6/2016 од 02.11.2018. године, према којем Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Према допуњеном Закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године (којим је допуњен наведени Закључак) у погледу извршних дужника физичких и правних лица који не спадају у наведену категорију, нужно је утврђивати узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и неисплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда.

Имајући у виду изнето, правилан је став нижестепених судова да само утврђење повреде права на суђење у разумном року у стечајном поступку не доводи до остваривања права на накнаду материјалне штете. Наиме, иако је тужиоцу решењем Привредног суда у Краљеву пословни број Р4 Ст 1498/20 од 23.10.2020. године утврђена повреда права на суђење у разумном року, тужилац није доказао да је услед повреде права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Краљеву пословни број Р4 Ст 1498/20 претпео имовинску штету и да је она последица неадекватног поступања органа тужене за окончање тог поступка. Тужилац није доказао да је у моменту отварања стечајног

поступка над стечајним дужником у моменту покретања поступка за наплату спорног потраживања на рачуну стечајног дужника било средстава из којих би се могло исплатити тужиочево потраживање, а да му иста нису исплаћена због неправилног и незаконитог рада тужене, што би био основ одговорности за накнаду имовинске штете у овом поступку. Следи наведеног, тужилац није доказао постојање узрочнопоследичне везе између штете коју трпи (у висини признатог, а неисплаћеног потраживања) и неадекватног поступања суда у стечајном поступку у циљу намирања тужиочевог потраживања, за коју штету изазвану повредом права на суђење у разумном року би била објективно одговорна тужена. У конкретном случају ненамирено потраживање тужиоца није потраживање запосленог из радног односа према стечајном дужнику, већ комерцијално потраживање из односа два привредна субјекта, за чију наплату тужена не може бити одговорна, имајући у виду све околности утврђене у овом поступку.

Код таквог стања, а како нема поступања тужене у смислу члана 172 став 1. Закона о облигационим односима, јер узрочна веза између поступања суда као органа тужене и штете тужиоца коју у овом поступку потражује није доказана, то нема ни одговорности државе у овој правној ствари, па другачијем пресуђењу не води ни позивање ревизије на стандарде Европске конвенције и шире тумачење (директне) одговорности државе према члану 1 Протокола 1 Конвенције.

На основу члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**